

Список використаних джерел

1. Ільїна В. І., Біжко О. В. Аналіз особливостей візуалізації тривимірних об'єктів. *Системи управління, навігації та зв'язку*. 2016. Вип. 2. С. 88–92.
2. Кириченко О. С. Критерії формування готовності до професійної діяльності інженерів на основі 3D-моделювання. *Освітологічний дискурс*. 2017. № 3–4. С. 296–308.
3. Мосіюк О. О. Особливості вивчення 3D-моделювання у процесі професійної підготовки майбутніх учителів інформатики. *Науковий вісник Ужгородського університету. Серія: «Педагогіка. Соціальна робота»*. 2018. Вип. 2 (43). С. 182–186.
4. Романюк О. Н., Пойда С. А. 3D-моделювання в контексті STEM. Матеріали Міжнародної науково-практичної конференції «Інформаційні технології в культурі, мистецтві, освіті, науці, економіці та бізнесі» (м. Київ, 18–19 квітня 2019 р.). Київ, 2019. Ч. 2. С. 110–112.

Роман ПІДДУБНИЙ

ПАТРІОТИЧНЕ ВИХОВАННЯ В КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМИ ПЕДАГОГІКИ МИРУ

На сучасному етапі розвитку перед суспільством гостро стоїть питання у переосмисленні та переоцінці духовно-моральних цінностей. Ці обставини пов'язані з національним відродженням, причиною якого є зміна ціннісних орієнтирів. В даний час підростає покоління виховується відповідно до потреб суспільства. Соціальним замовленням держави є виховання та розвиток високоморального, відповідального, творчого громадянина України в основі даних особистісних якостей лежать духовно-моральні цінності.

У такій ситуації орієнтиром у країні може стати саме патріотизм, який допоможе об'єднати і надати сенсу життя суспільства. Також варто зазначити, що питання, які стосуються виховання підростаючого покоління, завжди актуальні, а особливо на тлі зміни суспільно-політичної сфери життя суспільства. Тому важливе значення набуває духовно-морального виховання підростаючого покоління на кшталт патріотизму.

Виховання патріотизму як елементу духовно-моральних цінностей має особливе значення щодо осіб, які навчаються в освітніх організаціях (майбутні офіцери). Це пов'язано, насамперед, з тим, що курсанти – це майбутні компетентні та відповідальні фахівці, які повинні мати комплекс духовно-моральних якостей для успішного виконання професійних завдань та підвищення ефективності роботи. крім того, вони професійно покликані захищати Вітчизну. Актуальність підтверджується тим чинником, що виховання патріотизму у майбутніх офіцерів переплітається

із потребами держави, а також створенням педагогічних умов, які сприяли б формуванню цивільного обов'язку з наступним служінням Батьківщині.

До традиційних духовно-моральних цінностей відносяться: життя, гідність, права і свободи людини століття, патріотизм, громадськість, служіння вітчизні та відповідальність за його долю, високі моральні ідеали, міцна сім'я, творча праця, пріоритет духовного над матеріальним, гуманізм, милосердя, справедливість, колективізм, взаємодопомога та взаємоповага, історична пам'ять і наступність поколінь, єдність народу України.

З вище зазначених традиційних цінностей, на наш погляд, варто виділити саме ті цінності, які мають бути сформовані у майбутніх офіцерів у процесі навчання у вищих військових освітніх закладах України, а саме: патріотизм, гуманізм, справедливість, громадянська позиція, гідність, колективізм та ін. Однією з ключових духовно-моральної складових, що формуються у майбутніх фахівців у період навчання в освітніх закладах України, є патріотизм як особистісна, так і професійна якість для майбутніх офіцерів. Крім того, процес навчання здобувачів має свої відмінні риси, які виражаються в особливостях освітнього середовища у вищих військових освітніх закладах України. Дані особливості проявляються у професійній спрямованості ЗВО, що виражається у підготовці майбутніх фахівців.

На сучасному етапі розвитку українське суспільство стикається з гострою необхідністю переосмислення духовно-моральних цінностей. Це зумовлено не лише процесами національного відродження, але й трагічними подіями війни, які актуалізують питання цінності людського життя та миру.

Соціальне замовлення держави сьогодні полягає не просто у підготовці «людини зі зброєю», а у формуванні високоморального, відповідального громадянина-захисника, для якого патріотизм нерозривно пов'язаний із гуманізмом. Саме педагогіка миру стає тим базисом, що дозволяє трансформувати традиційне військове виховання, наповнюючи його новими сенсами: захист Батьківщини як шлях до відновлення справедливості та безпеки.

Виховання патріотизму у курсантів вищих військових навчальних закладів набуває особливого звучання. Майбутні офіцери – це не лише професіонали військової справи, а й гаранти стабільності та миру.

У контексті педагогіки миру, патріотизм офіцера інтерпретується через призму відповідальності:

- компетентність – це здатність ефективно виконувати бойові завдання для мінімізації жертв та швидшого досягнення миру;
- етика – розуміння меж застосування сили, дотримання норм міжнародного гуманітарного права;
- служіння – усвідомлення того, що військова служба є інструментом захисту життя співгромадян, а не інструментом агресії.

У науковій літературі питання патріотичного виховання розглядалося широко, проте аспект поєднання військової підготовки з культурою миру та гуманістичними цінностями досліджено недостатньо. Саме цей синтез є ключем до формування офіцера нової генерації.

В. Андрущенко, І. Бех, І. Зязюн, Л. Канішевська визначають духовно-моральні цінності як ієрархічну сукупність орієнтирів, що формують світогляд особистості. У контексті педагогіки миру цей перелік трансформується. До традиційних цінностей (гідність, історична пам'ять, сім'я) додаються пріоритетні цінності для миротворчої парадигми:

1. життя людини як найвища цінність;
2. справедливість як мета застосування сили;
3. громадянська відповідальність за майбутнє країни та світу;
4. гуманізм, навіть у жорстких умовах війни.

Патріотизм у цьому значенні виступає як інтегруюча якість – це діяльна любов, спрямована на захист і збереження своєї країни та її народу.

Аналіз феномену патріотизму в сучасній Україні неможливий без урахування історичного контексту становлення держави (кінець ХХ – початок ХХІ ст.) та поточної боротьби за незалежність.

У педагогіці миру ми відходимо від декларативного патріотизму.

- визначення патріотизму у контексті миру – це активна громадянська позиція, що виражається у готовності захищати державу заради забезпечення права нації на мирне існування, збереження її культури, історії та ідентичності;

- складові патріотизму – це любов до батьківщини, повага до традицій, але водночас – критичне мислення та неприйняття шовінізму.

Як зазначають дослідники В. Дзюба, М. Качура, О. Коркішко, усвідомлення особистістю цінностей Людина, Праця, Мир, Батьківщина є основою конструктивного патріотизму.

Держава виступає основним замовником та контролером системи виховання, проте безпосередня реалізація покладена на освітні заклади. Метою патріотичного виховання у вищих військових навчальних закладах є формування майбутнього офіцера-миротворця (у широкому сенсі), готового боронити країну.

Відповідно до ідей Б. Пантюхова, завдання виховання можна поділити за часовою ознакою:

1. стратегічні завдання (довгострокові):

- формування світогляду – це виховання національно-патріотичної свідомості, базованої на принципах демократії та права;
- правова культура – глибоке знання не лише статутів, а й міжнародного права збройних конфліктів;
- моральний стрижень – це утвердження моралі, де любов до свого народу не означає ненависті до інших, але передбачає рішучу відсіч агресії.

2. тактичні завдання (діяльнісні):

Тактичні кроки реалізуються безпосередньо під час навчання (за В. Ягуповим):

- гуманітаризація змісту – це включення до навчальних програм тем, пов'язаних з етикою війни та миру, історією української державності;
- наукова робота – це дослідження курсантами проблем національної безпеки, миротворчості, інформаційної гігієни;
- практичне спрямування – це залучення до волонтерських, громадянсько-патріотичних заходів;
- самоосвіта – це аналіз медійного простору, критичне осмислення інформаційних воєн.

Таким чином, патріотичне виховання майбутніх офіцерів у контексті педагогіки миру – це складний процес формування особистості, яка володіє силою зброї, але керується силою духу та права. Такий підхід дозволяє виховати захисника, який розуміє: його найвища мета – не війна, а перемога миру та закону на своїй рідній землі.

Список використаних джерел

1. Закон України № 2145-VIII «Про освіту» від 05.09.2017 року. Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2145-19#Text> (дата звернення 11.09.2024).
2. Ковтун Ю.В. Патріотичне виховання військовослужбовців як основа становлення української національної еліти. *Вісник Житомирського державного університету імені Івана Франка*. 2016. № 1 (82) с. 49–53. Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/vzdufn_2016_1_10 (дата звернення 11.09.2024).
3. Колісник О. Сучасні підходи до формування національної свідомості та патріотизму у курсантів закладів військової освіти. *Молодь і ринок*. 2019. № 4 (171). С. 78–83.
4. Пантюхов Б. Актуалізація досвіду патріотичного виховання журналістів військових закладів вищої освіти в сучасних умовах. *Збірник наукових праць Уманського державного педагогічного університету*. (2), 197–210. <https://doi.org/10.31499/2307-4906.2.2018.149238>

Тетяна ПАНАСЕНКО

ВПЛИВ ПЕДАГОГІКИ МИРУ НА ФОРМУВАННЯ ДУХОВНО-МОРАЛЬНИХ ЦІННОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

Проблема духовно-морального виховання підростаючого покоління у суспільстві досить актуальна. Зниження рівня моральної вихованості, втрата національних традицій, підміна вічних цінностей і орієнтирів, прояв фактів антитолерантних взаємин – ці та інші негативні явища